

Aan de raad van de gemeente Olst-Wijhe.

Raadsvergadering d.d.	16 februari 2015
Agendapunt	8
Voorstelnummer	2015/05
Opiniërend besproken d.d.	19 januari 2015
<i>Portefeuillehouder</i>	burgemeester A.G.J. Strien
Kenmerk	14.411162 * *
Datum B&W-besluit	6 januari 2015 / 3 februari 2015
Onderwerp	Voorstel tot vaststelling van de financiële rapportage invoering decentralisaties sociaal domein per 1 januari 2015.

INLEIDING

De drie decentralisaties binnen het sociaal domein (te weten de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015) brengen veel nieuwe verantwoordelijkheden voor onze gemeente met zich mee, wat ook consequenties heeft voor onze (meerjaren)begroting.

Naast de overheveling van financiële middelen van de rijksoverheid naar de gemeente gaan de decentralisaties ook gepaard met kortingen op de overgehevelde budgetten.

De omvang van de bedragen en de consequenties van alle relevante besluiten op zowel rijks- als gemeentelijk niveau vragen om een permanente monitoring van de ontwikkeling van de betreffende budgetten. Ook de financiële vertaling naar onze eigen planning- en controlcyclus, te beginnen met de begroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2018, vormt hierbij een belangrijk aandachtspunt.

Daarom hebben wij per 1 januari 2015 een actueel financieel overzicht opgesteld. Dit overzicht kan dienen als financieel kader voor ons en uw raad bij de start van de drie decentralisaties met ingang van 1 januari 2015.

Op basis hiervan wordt tevens voorgesteld om de begroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2018 dienovereenkomstig te wijzigen.

Achtereenvolgens wordt ingegaan op de financiële stand van zaken m.b.t.:

- Integratie-uitkering sociaal domein;
- Jeugdzorg;
- Wet maatschappelijke ondersteuning;
- Participatiewet;
- Huishoudelijke hulp;
- Kosten uitvoering en toegang;
- Kosten invoering;

Per onderdeel worden ook de aandachtspunten c.q. onzekerheden en risico's benoemd.

Naar aanleiding van de *opiniërende behandeling* op 19 januari is in de tekst van dit voorstel in cursief een aantal aanvullingen opgenomen.

BEOOGD RESULTAAT

1. Schetsen van een actueel en uniform financieel beeld van de invoering van de drie decentralisaties sociaal domein, waarin zowel ontwikkelingen aan de inkomstenkant (bijdragen van het rijk en eventuele bijdragen van cliënten) als beleidskeuzes aan de uitgavenkant (inmiddels vastgestelde raadsvoorstellen c.q.- besluiten) zijn verwerkt;
2. Financieel toetsingskader bij de invoering van de drie decentralisaties sociaal domein met ingang van 1 januari 2015.
3. Een begrotingswijziging van zowel inkomsten als uitgaven in de Beleids- en financiële begroting 2015 en meerjarenraming 2016-2018 en de daarmee samenhangende productenramingen.

KADER

Wettelijk

- Wet maatschappelijke ondersteuning

- Jeugdwet
- Participatiewet

Financieel

Basis vormt de integratie-uitkering sociaal domein, die is ingesteld voor de periode van drie jaar.

- Gelden kunnen binnen het sociaal domein (zowel voor oude als voor nieuwe taken) “ontschot” worden ingezet.
- Reservering bij onderbesteding is niet verplicht.
- De integratie-uitkering kent een eigen voeding, m.a.w. is niet opgenomen in de normeringssystematiek van het gemeentefonds.
- Verantwoording: door college aan gemeenteraad en minister van Binnenlandse Zaken.

Gemeentelijk

In diverse gemeentelijke beleidsdocumenten is vastgelegd, dat het financiële kader voor de invoering van de drie decentralisaties budgettaire neutraliteit is. Voorts is met uw raad afgesproken, dat voor de periode 2015-2017 alle middelen, die worden ontvangen in het kader van de drie decentralisaties in het sociale domein, ook daadwerkelijk aan deze nieuwe taken worden besteed. Dit betekent, dat hiermee rekening is/wordt gehouden in het financiële kader.

Risicomanagement

Het wettelijke kader en het gemeentelijke kader voor deze nieuwe taken met een groot financieel volume hebben ons aanleiding gegeven om per onderdeel een risicobudget toe te delen.

Er zijn verschuivingen toegepast om zo goed mogelijk te kunnen voorsorteren op mogelijke risico's, die worden gelopen bij de uitvoering van de drie decentralisaties.

Met name bij het onderdeel Wmo 2015 (de functie begeleiding) lijkt voor de korte termijn een voordeel te ontstaan in de geprognostiseerde uitgaven ten opzichte van de gedecentraliseerde middelen. Zie hieronder bij punt 2.

Vastgesteld moet worden, dat op alle onderdelen echter nog veel onzekerheden bestaan (zeker op de langere termijn), vooral waar het gaat om de geprognostiseerde uitgaven maar ook waar het gaat om de dekking vanuit het rijk. Dit laatste gaat vooral een rol spelen bij de verdeling op basis van objectieve verdeelmaatstaven.

Voorgesteld wordt dan ook om in het kader van het risicomanagement gebruik te maken van de mogelijkheid te ontschotten binnen het sociaal domein door aan de vier bij de decentralisaties betrokken onderdelen: jeugdzorg; Wmo, functie begeleiding; Wmo, functie huishoudelijke hulp en de Participatiewet een risicobudget te reserveren. Voor de hoogte van het risicobudget hebben wij aangesloten op het bedrag, dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in de Beleids- en financiële begroting 2015-2018 is opgenomen: € 273.500 (pagina 83, onderdelen decentralisatie sociaal domein en Wsw). Dit komt neer op een percentage van 2,89% van de geprognostiseerde uitgaven (peiljaar 2015). Dekking kan plaatsvinden vanuit de geraamde beschikbare middelen voor de functie begeleiding Wmo. Op dit moment lijkt binnen dit budget voldoende ruimte aanwezig om middelen te reserveren voor risico's op de overige deelgebieden. Ook voor deze functie zelf wordt uiteraard een risicobudget gehanteerd van 2,89%. Hierdoor ontstaat een betere financiële spreiding van de risico's zonder dat beleidsmatig ingegrepen wordt.

Uiteraard zal bij de bestuursrapportages in 2015 een terugkoppeling worden gegeven van de financiële stand van zaken.

ARGUMENTEN

Hieronder volgt een overzicht van de stand van zaken van de verschillende budgetten in meerjarenperspectief per 1 januari 2015. Bij de beschikbare budgetten wordt uitgegaan van de bedragen, zoals die zijn opgenomen in de Septembercirculaire 2014. De Beleids- en financiële begroting 2015 ging nog uit van de bedragen, zoals opgenomen in de Meicirculaire 2014 (overzicht op pagina 125 van de begroting).

1. Jeugdzorg

	2015	2016	2017	2018
Beschikbaar budget	4.203.972	4.121.138	3.999.426	3.999.052
Inzet voorzieningen	3.573.376	3.502.969	3.399.513	3.399.195
Lokale inzet (15%)	630.596	618.171	599.914	599.858
Saldo	0	0	0	0

Risicobudget	103.271	103.271	103.271	103.271
--------------	---------	---------	---------	---------

a. Toelichting

- Beschikbaar budget: het vanuit de rijksoverheid gedecentraliseerde budget;
- In het regionaal transitie arrangement (RTA) is vastgelegd:
 - Er wordt tijdelijk een regionaal herverdelingsmodel (2015 en 2016) ingesteld om voor- en nadelen gezamenlijk op te vangen;
 - 85% van het rijksbudget wordt regionaal ingezet;
 - 15% van het resterende budget wordt lokaal ingezet (uitvoering, toegang, experimenten, onvoorzien);

b. Aandachtspunt

- In het kader van het risicomanagement wordt een risicobudget geraamd van € 103.271 per jaar, zijnde 2,89% van de geprognoseerde uitgaven (peiljaar 2015).
- Het proces van overdracht van gegevens is nog niet afgerond. De overdracht van dossiers (vanaf 1 januari 2015) krijgt op dit moment landelijke aandacht van de VNG en de koepel Jeugdzorg Nederland, waarbij meerdere scenario's worden onderzocht. Er is nog geen duidelijke instructie op welke wijze de overdracht moet worden uitgevoerd. Landelijke besluitvorming moet dus nog worden afgewacht. Regionaal wordt op ambtelijk niveau afgestemd hoe met dit probleem om te gaan. In de praktijk hebben wij bij actuele meldingen en afspraken met cliënten overigens nog geen hinder ondervonden van het bovenstaande en kan in individuele gevallen over alle relevante informatie worden beschikt.

2. Wet maatschappelijke ondersteuning (functie begeleiding)

	2015	2016	2017	2018
Beschikbaar budget	2.167.687	2.280.682	2.217.320	2.211.168
Overheveling huishoudelijke hulp naar begeleiding	26.000 (+)	38.800 (+)	49.900 (+)	61.500 (+)
Inzet voorzieningen (saldo baten en lasten)	1.541.770 (-)	1.591.770 (-)	1.591.770 (-)	1.591.770 (-)
Inzet interne uitvoeringskosten en experimenten (15%)	325.153 (-)	342.102 (-)	332.598 (-)	331.675 (-)
Reservering risico's sociaal domein	273.214 (-)	273.214 (-)	273.214 (-)	273.214 (-)
Saldo	53.550	112.396	69.638	76.009
Risicobudget	44.557	44.557	44.557	44.557

a. Toelichting

- In het door uw raad vastgestelde invoeringsplan Wmo 2015 is vastgelegd:
 - Een deel van het voor huishoudelijke hulp beschikbare budget wordt overgeheveld naar de functie begeleiding in verband met de overheveling van de regiefunctie bij huishoudelijke hulp 2 naar de functie begeleiding.
 - De voorbereidingskosten t/m 2014 worden gefinancierd uit het invoeringsbudget;
 - 85% van het definitief te ontvangen budget wordt gereserveerd voor directe voorzieningen voor onze inwoners;
 - 15% van het budget wordt ingezet voor interne uitvoeringskosten en experimenten.
- In de inleiding is al aangegeven, dat in het kader van risicomanagement het wenselijk wordt geacht om voor elk onderdeel, dat deel uitmaakt van de decentralisatieoperatie een risicobudget van 2,89% van de geprognoseerde uitgaven (peiljaar 2015) te reserveren. Dit komt neer op een bedrag van € 273.214. Op basis van de huidige informatie kan dit ten laste worden gebracht van het budget voor begeleiding. De afwijking van het in de paragraaf Weerstandsvermogen en

risicobeheersing opgenomen budget (€ 273.500) wordt veroorzaakt door afrondingsverschillen.

b. Aandachtspunten:

- Voor mantelzorgcomplimenten in de huidige vorm geldt dat deze gaan vervallen m.i.v. 1 januari 2015. De gemeente wordt hiervoor verantwoordelijk en legt het beleid vast in een verordening. Het bedrag dat hiermee voor onze gemeente gepaard gaat is € 110.000. Met dit bedrag is vooralsnog als uitgave rekening gehouden. In de loop van 2015 doen wij u een voorstel over de beleidsmatige invulling van dit beleid en de daarbij behorende verordening.
- Per 2014 is de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) afgeschaft. Met de nieuwe Wmo komt ook deze regeling onder verantwoordelijkheid van de gemeente (gericht maatwerk). Hiertoe is vanaf 2015 een budget toegevoegd aan de integratie-uitkering sociaal domein. Bij geraamde de uitgaven is vervolgens een becijfering gemaakt met welk budget onze gemeente rekening dient te houden voor gericht maatwerk.
- Wet langdurige zorg: De staatssecretaris heeft besloten dat voor 14.000 cliënten het overgangsrecht van de Wet langdurige zorg (voorheen Awbz) van toepassing is. Met de Decemercirculaire 2014 is duidelijk geworden, dat de integratie-uitkering wordt verlaagd. In de huidige opzet is er vanuit gegaan, dat dit voor onze gemeente een verlaging betekent van € 25.000. Via de Meicirculaire 2015 wordt de integratie-uitkering concreet voor onze gemeente gecorrigeerd.
- Mensen met hoge zorgkosten, die hun eigen risico helemaal zelf betalen ontvingen in de afgelopen jaren een compensatie van € 99 van het CAK. Vanaf 2015 is hiervoor budget toegevoegd aan de integratie-uitkering sociaal domein. Hierop moet nog beleid worden ontwikkeld. Vooralsnog is met dit bedrag ook als uitgave rekening gehouden.
- De landelijke gegevensoverdracht is nog steeds niet "hard" te noemen. Dit betekent dus dat hierin nog een risico zit.
- In het kader van het risicomanagement wordt een risicobudget geraamd van € 44.557 per jaar.

3. Participatiewet

	2015	2016	2017	2018
Beschikbaar budget	2.760.550	2.611.520	2.469.656	2.354.911
T.l.v. gemeentelijke middelen	144.252	151.954	158.974	164.032
T.l.v. integratie-uitkering sociaal domein	2.616.298	2.459.566	2.310.682	2.190.879
Saldo	0	0	0	0
Risicobudget	79.779	79.779	79.779	79.779

A. Toelichting

Het gemeentelijk budget bestaat voor het belangrijkste deel uit een bijdrage uitvoeringskosten Wsw voor inwoners uit onze gemeente in dienst van de WEZO (€ 125.500). Door uw raad is besloten om het tekort op de uitvoeringskosten WEZO te dekken uit het overschot op het budget voor woonvoorzieningen (€ 80.000).

Het budget, dat ten laste wordt gebracht van de integratie-uitkering sociaal domein wordt in belangrijke mate besteed (ruim € 2.400.000) aan de uitvoering van de Wsw door Sallcon. In dit bedrag is een taakstelling opgenomen oplopend naar € 425.000 in 2018.

B. Aandachtspunten:

- De daling van het budget moet vrijwel volledig worden opgevangen door de sociale werkvoorziening. Sallcon houdt rekening met de geprognostiseerde taakstelling.
- In het kader van het risicomanagement wordt rekening gehouden met een risicobudget van € 79.779 per jaar, zijnde 2,89% van de geprognostiseerde uitgaven (peiljaar 2015).

4. Wet maatschappelijke ondersteuning (functie huishoudelijke hulp)

	2015	2016	2017	2018
Inkomsten	1.609.404	1.304.383	1.218.948	1.206.248
Uitgaven op basis vastgesteld scenario	1.578.110	1.210.297	1.187.569	1.152.000
Saldo	31.294	94.086	31.379	54.248
Risicobudget	45.607	45.607	45.607	45.607

Aandachtspunten:

Voor de langere termijn wordt voorzien, dat de inkomsten de uitgaven gaan overtreffen met ongeveer 81.000 euro in 2020. De uitgaven huishoudelijke hulp zullen in dat jaar tot nul zijn gedaald.

Voorzichtigheid daarbij is geboden, omdat het positieve verschil is gebaseerd op een behoorlijk aantal aannames. Gedurende de jaren 2015 en 2016 moet blijken of deze aannames juist zijn. Grootste risicofactor vormt de Integratie Uitkering, die de gemeente in 2016 van de rijksoverheid ontvangt. Hierover wordt waarschijnlijk in de Meicirculaire 2015 meer duidelijkheid gegeven. Inmiddels is op de aanvraag voor de Huishoudelijke Hulp Toelage een toekenningsbeschikking ontvangen van de staatssecretaris van VWS. De toelage bedraagt in 2015 250.000 euro en 250.000 euro in 2016. In de toekomststrategie was rekening gehouden met 75.000 euro in 2015 en 75.000 euro in 2016. Uitgangspunt is, dat deze extra middelen door middel van een extra reductie op de inkooptarieven voor cliënten aan het behoud van werkgelegenheid in de sector zal bijdragen.

In het kader van het risicomanagement wordt rekening gehouden met een risicobudget van € 45.607 zijnde 2,89% van de geprognoseerde uitgaven (peiljaar 2015).

5. Kosten toegang, uitvoering, experimenten en toegang

Ten behoeve van de kosten van toegang, uitvoering, experimenten en onvoorzien zijn budgetten beschikbaar vanuit gedecentraliseerde budgetten jeugd en Wmo (begeleiding) (15%-formule) en vanuit bestaande budgetten (bijvoorbeeld uitvoeringskosten Wmo). Van de kosten van het toegangsteam komt structureel een bedrag van € 198.779 ten laste van de bestaande budgetten en een bedrag van € 301.699 ten laste van nieuwe budgetten.

	2015	2016	2017	2018
Uitvoeringskosten	398.911	422.639	422.659	427.717
Kosten toegangsteam	547.696	547.696	500.478	500.478
Bestemde middelen experimenten/beleid	96.949	70.699	70.699	70.699
Beschikbare dekking	1.193.280	1.195.506	1.174.764	1.178.844
Besteedbaar budget experimenten/nieuw beleid	149.724	154.472	180.929	179.950

Aandachtspunten:

- Bestemde middelen experimenten/beleid: uitvoering besluitvorming heroverwegings-operatie fase 4, waarbij uitgaven ten laste zijn gebracht van de beschikbare beleidsbudgetten decentralisatie vooral op het thema jeugd en onderwijs.
- De bijdragen aan de DOWR-samenwerkingsonderdelen en aan de bedrijfsvoeringsorganisatie jeugd zijn nog niet definitief.
- Het besteedbaar budget experimenten/nieuw beleid is vrij besteedbaar voor experimenten en nieuw beleid binnen het sociaal domein.

6. Kosten invoering

a. Invoeringsbudget jeugdzorg

Beschikbare budgetten	138.264
Cofinanciering experimenten transformatie jeugdzorg	16.348

Kosten 2014	79.512
Geraamde kosten 2015	31.560
Nog beschikbaar	10.844

b. Invoeringsbudget Wmo

Beschikbare budgetten	161.189
Kosten 2012 t/m 2014	157.984
Nog beschikbaar	3.205

DRAAGVLAK

Dit voorstel is behandeld in de opiniërende vergadering van uw raad op 19 januari 2015.

Is deze vergadering hebben wij toegezegd om nog nader in te gaan op de volgende aspecten van de decentralisaties:

- Stand van zaken gegevensuitwisseling;
- De verdeling gedecentraliseerde budgetten versus inzet bestaande budgetten;
- De betrokkenheid van de gemeenteraad bij de lokale invulling van het gedecentraliseerde budget voor mantelzorg.

Deze aspecten zijn in dit raadsvoorstel nader toegelicht.

Omdat het hier gaat om een financiële vertaling van reeds genomen beleidsbeslissingen door uw raad die moet dienen als een financiële nulmeting, is geen sprake geweest van een afzonderlijk draagvlaktraject richting betrokken inwoners en instellingen.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

In het financiële kader, dat u ons hebt meegegeven geldt als uitgangspunt dat uitvoering van de decentralisatieoperaties budgettair neutraal uitgevoerd dient te worden. Dit betekent dat het saldo per onderdeel is weergegeven.

Binnen de wettelijke kaders is ruimte aanwezig om te "ontschotten". Dat wil zeggen dat saldi die als positief geprognoseerd staan ingezet zouden kunnen worden op andere onderdelen binnen het sociaal domein, hetgeen in lijn is met de met uw raad gemaakte afspraak voor de jaren 2017-2017.

Gelet op de geschetste risico's en onzekerheden wordt voorgesteld om in elk geval in 2015 geen inhoudelijke "ontschotting" toe te passen.

Voorgesteld wordt om de positieve saldi (Wmo, uitvoering/toegang/experimenten) te reserveren op stelposten binnen het sociaal domein.

AANPAK/UITVOERING

De toedeling van budgetten zal worden verwerkt in de begroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2018. Daarmee wordt tevens een financieel vertrekpunt vastgesteld voor de uitvoering van de drie decentralisatie operaties. Door middel van de bestuursrapportages zullen wij u regelmatig informeren over het verloop van de verschillende budgetten. Zo nodig kan ook tussentijds worden gerapporteerd op basis van de monitoring in de uitvoering.

VOORSTEL

1. De financiële rapportage invoering decentralisaties sociaal domein per 1 januari 2015 vast te stellen;
2. De gemeentebegroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2018 dienovereenkomstig te wijzigen en daarvoor de **3de begrotingswijziging** vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe
de secretaris de burgemeester

A. (Arie) Oeseburg

A.G.J. (Ton) Strien

<p><i>Informatie in te winnen bij:</i> Gerald Grashof Doorkiesnummer: 0570-568140</p>

14.411162

Nr.	2015/05
Onderwerp	Besluit tot vaststelling van de financiële rapportage invoering decentralisaties sociaal domein per 1 januari 2015

De raad van de gemeente Olst-Wijhe;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 6 januari 2015/3 februari 2015, nr. 2015/05;

gelet op artikel 192 van de Gemeentewet;

besluit:

1. de financiële rapportage invoering decentralisaties sociaal domein per 1 januari 2015 vast te stellen;
2. de gemeentebegroting 2015 en de meerjarenraming 2016-2018 dienovereenkomstig te wijzigen en daarvoor de **3de begrotingswijziging** vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering d.d. 16 februari 2015.

De raad voornoemd,
de griffier

de voorzitter

B.A. (Bart) Duursema

A.G.J. (Ton) Strien